

33333333

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 13. vinotoka 1859.

List 21.

Moj prvi pozdrav

zdrženim lavantinskim škofijanam v Mariboru.

(Poslovenjeno.)

V večer svojiga življenja sim s svojim zvestim korarstvom vred zapustil lepo rodovitno deželo, ki se prav po pravici imenuje koroški raj. Zapustili smo pokopalise svojih očetov in veliko ljubijočih sere svojih duhovnih otrok, in prišli smo k Vam, prepoštovani, noviga prenočevanja iskat — najt med Vami, po dokončanim zemljskim popotvanji pa miren grob.

Kaj nas je nagnilo, de smo toliko prijazno deželo zapustili? Volja Božja in ljubezen do Vas. Kaj se nadjamo pri Vas najti? Vašo ljubezen. Ako smo našli v resnici ljubijoče sere, kar pričajo darovi, ki ste jih, Vi prepoštovani, darovali k našimu sprejetju, potem imamo vse, česar zamore iskati škof od svojih podložnih, višji pastir od svoje čede, oče od svojih ljubljenih otrok. „Kjer prava ljubezen kraljuje, tamkej velike reči dela, če ne, ni ljubezen.“ Sv. Gregori.

Spolnjene so Vaše želje od dolzih let. Česar so Vaši očetje stoletja želeli in niso dosegli, to ste dosegli Vi, prepoštovani! Škofijski sedež iz Lavanta je zdaj med Vami postavljen, s tega vidna (zvišeniga mesta) se bo v prihodnje razlegal glas Vašiga pastirja čez prijazne vinske gorice in rodovitne ravni spodnjiga Štajarskiga, s tega dvakrat častitljiviga kraja bodo posihmal lavantinski škofje hodili s pastirsko palico Kristusovo čedo past. Kdo zapopade imenitnost tega dneva, kdo ošteje blagorne nasledke te vesele prigodbe za vesoljno domovino? — Zares je ta dan, ki ga je Bog dal, de se ga veselimo in radujmo! „Češen in hvaljen na visókim bodi Bog zanj!“ Pa tudi mir ljudem na zemlji! De bo pa res tisti sladki, nebeški mir, kteriga vrednost vse preseže, svoj pot kraljeval med pastirjem in njemu zročeno čedo, pogledno rečno v svojo prihodnost, in odgovorimo si z ravnim seream na imenitno preimenitno vprašanje: Kaj pričakujete Vi od nas? Kaj pričakujemo Mi od Vas? Kaj pričakuje Bog od nas vsih?

Kaj pričakujete Vi od svojiga škofa in njegovih častljivih pomočnikov v težkim škofovskim opraviu? — Ljudje na zemlji si tolikorih in tolikih reči želé in vošijo, de jih jim veliki svet pod milim solncem spolniti ne more; kakó bi zamogel reven človek, ako je tudi škof, v všim zadovoljevati, kar se želi in pričakuje! To je gotovo, in se bo tudi nad nami, kolikor že, spolnovalo, de si človek, ko kaj pričakuje, zmiraj več obeta, kakor pa potlej res doseže. De se eden družiga ne okanimo, menim, de je moja višji pastirska dolžnost, Vam o prvem svojim pozdravu povedati, česa Vam je od nas pričakovati. Ne zlata ne srebra nimamo, kar pa imamo, bomo z Vami delili v imenu Njega, ki je nas poslal. Mi vam zelimo biti:

1. Oznanovavci mirú, ne tistiga truhljiviga mirú, ki ga nam svet daje, temveč uniga nebeškiga mirú, ki

nam ga je naš Gospod in Zveličar z nebés prinesel, k kterimu so angeli pri Jezusovih jasticah srečo ljudém vošili z naj lepši obzibelso pesmijo: Čast bodi Bogú po višavah in mir ljudém na zemlji, ki so dobre volje; za hudobne namreč ni mirú. Tisti mir Vam hočemo naznanovati, ki ga nam je Jezus zapustil, kadar je z zemlje k svojimu Očetu odhajal in je rekel: „Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam.“

Prišli smo k Vam, Vam tisti predragi mir prinesel, ki je Jezus svojim oznanovavcam zapovedal, de naj ga razglasujejo: „Kamor koli pridete, recite nar pred: Mir bodi tej hiši. Ako tam stanujejo otroci mirú, bo vaš mir nad njimi počival, če pa ne, se bo mir na vas povernil.“ Torej bodi moje prvo pozdravilo od velikiga altarja v novi stolni cerkvi: Pax vobis: Mir vam bodi! — in poslednji dihlej moje višji pastirske službe bodi: Mir ostani z Vami: sladki mir z Bogam, s svojo vestjo in z vsim ljudmi na zemlji, ki pošteno mislijo in hočejo. Mir Božj, počivaj nad tem novim škofijskim mestam, nad vso lepo Štajarsko deželo, počivaj v vsih človeških serech! Dragi mir pa je sin praviga spoznanja Božjiga in njegove presvete volje, in pride le k tistim, kteri Božje zapovedi na tanko spolnujejo.

Vaši učeníki, od Bogá poslani hočemo biti, na leci, v učilnici, de ne pozabite, kaj je volja Božja, — namreč: Vaše posvečevanje, in de se nad vami spolnuje lepi glas ovenčaniga pesnika Davida: „Kako ljubezuje so pota njih, ki veselo oznanilo mirú prinašajo, ki dobro oznanujejo.“ — Vašim duhovnim sodnikam nam je biti v sodnjim stolu milosti, v sveti spevedi, ne de bi Vas obsojevali in pogubljali, temveč, de bi Vam zgubljeni mir povračevali, ki ga umerljivim tolikrat poropa svet s svojim poželenjem. — Pa tudi stražniki mirú Vam moramo in hočemo biti, ne enaki spijočem čuvajem; zakaj, kadar ljudje spijo, pride sovražnik in natrosi lju like med vse nico. Kakor trobenta hočemo svoj glas zagnuti, ko bo nevarnost pravimu miru žugala: brez kakor-niga kolistrahú pred svetam bomo govorili zoper pregrehe ljudstva, bodi prijetno ali neprijetno. „Nihče nam za zlo ne jemlji, ko homo to težko dolžnost spolnovali.“ z velikim škofam Krizostomam naprej rečem; ker nihče ne bo enkrat za nas pred sodbo stal, in za nas odgovora dajal.“ „Gorje meni, ako moleim!“

2. Delivci skrivnost Božjih Vam hočemo biti, po besedah velikiga apostelna narodov, sv. Pavla: „Vsakdo nas čeni za služabnike Kristusove in delivce skrivnost Božjih. Tukaj pa se tirja od delivcov, de bo vsakteri zvest najden.“ Ktere so te skrivnosti Božje?

Je milost ali gnada in zveličavna ljubezen našiga Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa, ki nam tolikanj blagerno govori: „Jez sim vinska terta, vi ste moje mladike: brez mene ne premorete nič. Le kdor z

menoj zedinjen ostane, kakor mladika z vinsko terto, on bo veliko sadú obrodil za večno življenje.“ Pripravljeni hočemo biti, nevedne podučevati, svetovati omahljivim, tolažiti žalostne, poterdovati slabe, poterte, vzdigovati jih z milostjo od zgorej: Vsim želimo vse biti, de bi vse za Jezusa pridobili, ki nas toliko ljubeznjivo vabi: „Pridite vsi k meni, ki terpite in ste obloženi, jest vas bom poživil.“

Deliti hočemo naj večji skrivnost ljubezni v nar svetejšim sakramentu, to pravo hrano angelsko za večno življenje; zakaj: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jest v njem; njega bom obudil k večnemu življenju.“

Naj večji veselje med vami mi bodi to, de vas ob vsih nedeljah in praznikih prav obilno število vidim pri mizi Božji.

Deliti Vam hočemo sladko vtého svete vére, ko se solnce življenja zahaja in se omračuje; deliti Vam sakramente za umirajoče, vender ne za smert, ampak za večno življenje. „Jest sim vstajenje in življenje. Kdor v me veruje, bo živel, de si tudi umerje. In kdor veruje, in v meni živi, vekomaj ne bo umerl.“ O vesela luč naše edino zveličavne vére, ki nam s tako obilnim tolažilom razsvetluje temne vrata smerti; o sladka vtéha sv. vére, ki nam grenko torilo smerti tako ljubeznjivo pohladi! Od zibel do groba Vam bomo delili skrivnostne milosti Božje; še več:

3. Vaši vidni angeli varhi želimo biti. Kakor ima slehern človek svojiga lastniga angela varha, — tako ima vsaka duhovnijska občina, vsaka cerkvena srenja svojiga lastniga angela stražnika. Tudi stara in častitljiva vladija Lavanška ima svojiga angela varha, kteriga vidni namestnik je poleg skrivniga razodenja škof ali vladnik svoje vladije ali škofije. In od tega je pisano: „Lej, pošljem svojiga angela, kteri pojde pred teboj, in te bo po poti varoval, in te pripeljal na mesto, kteriga sim ti pripravil. Glej na njega in poslušaj njegov glas, ter nikar de bi ga zaničval; kajti, ne bo ti zanesel, ako grešiš; ker moje ime je v njem.“ O de bi mi bila ta sreča, voljo Božjo med Vami spolnovati, pa tudi Vašim pravičnim željam v svoji sveti službi vstreci! Pomoč moja je v imenu Gospodovim. V Te, o Gospod! sim zaupal, ne bom osramoten. (K. nasl.)

De infirmis ac moribundis visitandis *)

Attende, quaeso, voci deprecationis meae, quae est: ut cum vocatus ad aegrotum fueris, monita, hic apposita, ad amussim observare nunquam non studeas.

1) Praeprimis cogita, quanti sit momenti et quantum verae charitatis opus, proximo decumbenti spiritualem deferre opem. Infirmum visitans Christum visitas. Sentisne hujus incitamenti vim?

2) Quapropter, quoties et ad quemcunque aegrum sacramentis muniendum vocaris, mox sepositis omnibus, sint licet dulcissima, sine tergiversatione eum invisere propera, Christi, cujus vices agis, in hoc exemplum secutus, qui vocatus a Centurione dixit: Ego veniam et curabo eum.

3) Perpende, rogo te per viscera benignissimi Salvatoris nostri, socordiam aut dilationem hoc in puncto summe damnablem et periculosam, dum nimirum anima inaeestimabili redempta pretio, absque sacramentis interea discedere ex hac vita possit, et aeternum perire. Quam, quaeso, Redemptori divino in die iudicii dabis retributionem pro anima illa?

4) Potius mox ardens in semet excita salutis animae

desiderium, pro qua Dominus noster Jesus non dubitavit crucis subire tormentum.

5) Omnem conatum tuum, simul et infirmum devote commenda patri misericordiarum, qui est Deus totius consolationis, simulque memento, repraesentare te Salvatorem, qui aegrotis promptissime subvenit, eosque sanavit.

6) Agnosce coram Deo humiliter inbecillitatem tuam, et sibi diffidens, omnem spem bene perficiendi, quod intendis, in divino auxilio constitue, memor. Dei, non hominis opus esse, moribundum confortare ad beatam mortem juxta effatum Apostoli: Non volentis, neque currentis, sed misereantis est Dei. Et iterum: Neque qui plantat, est aliquid; neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus.

7) Vadens ad aegrotum veste non curta; sed talari et super ea superpelliceo et stola semper indutus sis, prout muneris sanctitatis efflagitat.

8) In via ad aegrotum ea, quae sacerdotes Domini decet, honestate et gravitate in omni habitu et gestu te habeas oportet. Cave igitur quam maxime, ne colloquia varia misceas, risum tollas, vel jocos proferas, aut profanae regulas urbanitatis comitatusque stricte observes. Etenim cum, quae Dei sunt, agere progredieris, omittas, quae sunt mundi, necesse est, imo decet.

9) Accedens ad aegrotum praeprimis cogita, ut hilari vultu et suavi allocutione ejus, quem ad beatam mortem praeparare opitulante Dei gratia, et muneris officio compares, sibi pares confidentiam, ita ut cognoscat facile infirmus, visitari se lubenti a te ac prompto animo, neque comparere te tamquam maestum mortis nuntium, sed tamquam suavem amicum, qui se auxilio solatioque adjuvare est paratus.

10) Prudenter ages, si mox post accessum confiteri aegrotum non urgebis, sed nonnullas prius de morbi circumstantiis praemittes quaesitiones *), ut suo loco dicetur. Quem cognoveris patientem et voluntatis Dei obsequentem, lauda et confirma; e contra conquerentem patienter audi, in Deo consolare, ad patientiam excita, recrea, et postea paulatim ad salutaria facias progressum.

11) Fida tene memoria, ne sermocinationibus, admonitionibus aut prolixis precibus aegrum oneres; hoc enim modo molestiam, non vero solamen ei parares. Plus crede, proficies, si, quae de officio censes proferenda, succincte proferes, quam si prolixum necteres sermonem. Quando tu sermocinando lassum te cogitas, eo magis infirmus audiendo est offensus.

12) Charitati et benevolentiae tuae quemlibet aegrotum, qui humanis est destitutus auxiliis, quam diligentissime habe commendatum; cujus si ipsi necessitatibus succurrere de propriis non potes, alienam saltem non dedigneris implorare opem.

13) Patrem familias, qui periculose decumbit, non sis immemor sedulo et mature commonefacere, quatenus conficiat testamentum juxta praecepta justitiae et charitatis, ut eo defuncto cuivis contentioni ansa praecaveatur; item ut bona, quae vivens exequi potest, non relinquat in testamento post discessum suum facienda.

14) Sequens quaeso sub pectore fixum nunquam desine servare monitum. Quodsi advertis, aegrotum ex iis esse, qui usque ad morbum, quo decumbunt, vitam duxerint sane inhonestam; de quo igitur suspicari licet, aut longa annorum serie plane nullas, vel autem sacrilegas absolvisse confessiones: tali si temporis circumstantiae vel infirmitatis admittunt, generalem ut commendes et inculces confessionem, tua et aegroti salus tibi commendat inculcatque.

15) Studiissime cura, ut animum aegroti patientiae sensibus atque resignationis in voluntatem divinam totum impleas, quod si excitaveris, animumque ejus inbecillum

*) Usui praecipue eorum, qui ex scholis ad curam animarum primum emittuntur, a quodam parochio archidioec. Pragensis. (Manuale ministri Dei, Praga 1845.)

*) Veniens praeprimis non munitus ss. Sacramentis.

Vr.

confirmaveris, plurimum gaude, ad animae corporisque ejus te contulisse sanitatem.

16) Decumbenti, cuilibet da fidem, te in Missae sacrificio ejus memorem futurum, et pro eo oraturum, ut Deus illi opem ferat, et aut sanitati eum restituat aut in hora mortis recipiat animam ejus in numerum electorum suorum. Qua promissione pia, multiplici experientia testante, dulcissimum sane ei parabis solatium. Sed vide, ut re ipsa praestes.

17. Abiturus domesticos hortare, ut non solum corporalem, sed praeprimis spiritualem aegroti curam suscipiant, ut nimirum cum illo, quoad fieri potest, et pro illo orent ad Deum, patrem misericordiarum.

18) Admone denique aegrotum, ut si divina favente clementia convaluerit, ad Ecclesiam veniat, ubi Deo gratias agat de restituta valetudine, ac deinde meliorem vitae disciplinam teneat.

Človek popotnik v nebeško domačijo.

Vsagamogočni Bog, Stvarnik vsih reči, je človeka iz nič v svoji neskončni ljubezni vstvaril, in na svet postavil, samo iz tega namena de bi, kot pravi popotnik na tem svetu, podokončanem teku tega zemeljskiga življenja prišel k Njemu, ki je njegov poslednji cilj in konec; de bi prišel v večno veličastvo, v svojo pravo domovino, de bi Boga z vsimi Njegovimi neskončnimi zakladi neizmerniga veličastva in neminljiviga veselja užival. Ljubi Bog je človeka iz tega namena po Sebi vpodobil, de bi ves čas svojiga življenja Njemu služil, Ga iskal, in si prizadeval z velikim in gorečim hrepenenjem k Njemu v nebesa priti, dobro vedoč, de kakor je od Boga prejel telo in neumerljivo dušo, pamet, voljo in spomin, z vsimi dušnimi in telesnimi močmi, darovi in milostmi, za tega voljo mora tudi on vse svoje moči, telo in dušo obračati k Njemu, svojimu edinemu središču in pokoju svojiga srca. To srce v resnici ne more od nobene še tako imenitne posvetne lepote in bližave brez Boga nasiteno in vpokojeno biti, po spričevanju sv. Avgustina: (Sib. 1. Conf. c. 2.) „Naše srce je nemirno, dokler, o Gospod! v Tebi ne počiva.“ Ako je temu tako, in tudi v resnici drugači biti ne more, o kako je vender mogoče, le eno samo človeško srce najti, de bi se od tega ediniga cila odvernilo, in nasladnosti bogastva in nečimernosti tega goljufniga sveta pohlepno iskalo!

Pa koliko, oh koliko je ljudi na tem svetu, ki hočejo še modri in umni veljati, pa vender tako slepo in neumno tavajo, de Boga, nebesa, svoj pravi cilj in konec spred oči brezskerbno pustijo, in le za tem goljufnim svetom in hitro minljivimi sladnostmi dirjajo in svojo slast in veselje v nasitovanji z otrobi in nagnusnimi stvarmi iščejo! Ker je veliko ljudi na svetu, de se od prave zvelicavne poti proč, pa na nevarne poti goljufniga sveta obernejo, tedaj vsaciga posebej vprašam z besedami našiga Zveličarja (Jan. 16. 5): „Kam greš?“ si ti na pravim potu? ali pelje tebe ta pot k Bogu, v nebeško domačijo? Oh srečen si, če si na pravim potu, ali nesrečen, oh nesrečnih, če se na ti poti ne znajdeš. Kako neutrudno in brez nehanja de bi mogel človek po Bogu in nebesih goreče zdihovali, teči in hiteti, de bi se z Njim zedinil, tega ima že nad neobčutnimi stvarmi dosti zgledov. Glej bistri potočič, kako izvira spod sinje skale, teče in šumlja hitro v široko morje, iz kteriga izhaja, de svoj cilj doseže; zmiraj naprej teče, tu ga čisti srebernobeli in zlatorumeni pesek, tam lepo zelene in pisane cvetlice vabijo, in zopet v senčnih dolih in gajih zvergolece ptičice pozdravljajo; ali on se ne zmeni in v svojim teku ne opotavlja. Visoke skale in kamni ga stiskajo; vender se brez zadržka s silo po njih vali, kakor bi hotel reči: naprej, naprej v široko morje, ta je moj vir in zacetek, ono nji bo tudi moj cilj in konec! On teče poln veselja, in se v morje popolnoma zgubi in v eno vodo združi. Ali ni to lep in podučiven zgled? O duša, o duša!

ali je vender mogoče, de se kdo na svetu najde tako slep in razmišljen, de bi ga ne bilo sram, če ta zgled, ki ga ljubi Bog človeku k podučevanju in nasledovanju dan na dan pred oči stavi, le količkaj premisli in prevdari? Oj nečimerni posvetnež! povej mi, ali nisi tudi ti kakor majhin potočič iz neskončniga morja dobrote Božjiga Stvarnika izšel? Povej mi, te vprašam: kam greš? Glej tekoči potočič se nikjer ne mudi in ne postaja, ti se pa od vsakiga germička še tako majhniga posvetniga in nečimerniga veselja pustiš zadrževati, in od Boga svojiga cila in konca odvrtačevati. O gorjé! koliko si jih je v okusu le kapljice posvetnih sladnost smert zavžilo, de bodo vekomej zdihovali! Kakor uni v sv. pismu, rekoč: „Lej malo medu sim okusil in moram umreti!“ Ali kakor tisti mladeneč, od kteriga Sodali Partheni piše, ko je hotel svojo tovaršico iti obiskat, s katero je v grešni zvezi živel, in hotel svoje čevlje obuti, ga zadene nagla smert, in ni mogel družiga izgovoriti kot to strašno vprašanje: „Oh moja duša, kam greš zdaj?“

Glej, nečimerni posvetnjak! potočič, ki ga ljubi Bog vsaki dan za izgled pred oči stavi, se ne pusti nikjer zadrževati, ne od srebernobeliga ali zlatorumeniga peska, čez kteriga teče; ti pa zavoljo malo venarčkov, za del majhniga kmalo minljiviga posvetniga bogastva stopiš s poti nebeške domovine, in prodaš Boga, nebesa, večnost, čednost, ljubezen, pravico, vero, telo in dušo, za malo gerde nasladnosti, za pest srebra ali zlata, in ne pomisliš kam de greš. Oh koliko jih je to zapeljivo pot hodilo, in se od neprevidene smerti zadeti s praznimi tokami v peklu zakopane z evangelijskim bogatinam znajdejo. Le išti ti zlata željuh velikih zakladov, teči kamor hočeš, pa vedi, de ni ravnišiga pota v pogubljenje, kakor krivično bogastvo, na kteriga je vse tvoje srce navezano; poslušaj kaj Kristus pravi (pri sv. Mat. 19, 14): „Ložej gre kamela skoz šivankino uho, kakor bogatin v nebeško kraljestvo.“ Vzemí si te besede k sercu, moj kristjan! in pomisli kam de greš?

Glej, o časti željni posvetnjak! potočič je od visokih senčnih gajev vabljen, ali on se ne mudi, le hiti in teče, de svoj cilj in konec doseže; ti pa, de prazno senco visoke časti, posvetne veljave in cene pred ljudmi zadobiš, kam greš? kam tečeš? O kaj je ta čast, služba, veljavnost, po kteri toliko zdihuješ, hrepeniš, tečeš in se z vso silo dihliš: koga je? Senca, minljiva nečimernost, dim, in vse to zamore tebe od Boga in nebes odtegniti: o neumnost! Glej, o kersanska duša! potočič se ne zmeni za petje žvergolečih ptičic, ampak hiti svojo pot v široko morje; in ti se pustiš od vsake omamljive, posvetne, nevarne, šumeče godbe in veselice, in s priliznjenim govorjenjem, lažljivo in goljufivo ljubeznijo svojih prijatlov od poti Božje, s poti svojiga poklica v duhovski stan odverniti! Te vprašam: kam greš? Oh, ali tečeš zopet posvetno nečimerno veselje uživati, kakor tisti mladeneč, od kteriga oče Abraham od sv. Klare piše. Florimund, mladeneč bogatih in plemenitih staršev sin, je čutil od Boga poklic za samostansko življenje, in si ga je tudi izvolil, de bi ložej in varniši pot do nebeške domovine hodil, in se zadnjič z Bogom kakor svojim cil in koncem gotovši združil. Podá se v samostan in začne bogoljubno življenje živeti, ali starši mu ne dajo miru; zmiraj ga vabijo, de naj pride na dom posvetniga veselja v obilnosti uživati. Mladeneč, dolgo gluh do tega vabljenja, se nazadnje vender le vdá, gre neki dan s samostanskim tovaršem se po vertu sprehat. Ko na konec verta prideta, ga že od staršev poslani služabniki čakajo, ga preoblečejo, in mniško oblačilo po tovaršu v samostan posljejo; opasejo mu meč, ga posade na konja, in on se njim v vsm vdá, in tako jaha z veseljem in naračje svojih posvetnih in nečimernih porodnikov. O, Florimund! kam greš, kam jahaš? verni se nazaj! ni prava pot, verni se na pot svojiga poklica, svojiga praviga cil in konca! Florimund ne poslušaj. — Ko zagleda od delec poslopje svojih staršev, se še huje podviza. Ko tje prijah, ga že

čakajo starši z razpetimi rokami, ga veselo v naročje sprejeti. Florimund se od veselja s konja zažene, oh! ali kaj se zgodi? O groza! Meč mu iz nožnice odskoči, in on s tako močjo na njega prileti, da mu ves život predere, in v tem trenutku, ko misli svoje nesrečne starše veselo objeti, pa nesrečno svojo ubogo dušo izdihne. O groza, o strah! zastoj so starši po njim plakali; zgubljen je bil, ko je bil pravo pot nebeške domovine zapustil, in se na krivo pot posvetniga, pregrešniga veselja podal, naj bo ta resnična prigodba vsim v posvár, da naj ne odstopajo od prave poti, temuče kakor bistri potočič, naj tekó in hité, da se enkrat z Bogom v eno morje združijo. Korenec.

Kako dobro je pri sv. maši biti.

Zveličani oče Senjeri pravi: Ako bi gori v visokih nebesih preblazena Božja Mati in vsi svetniki, pa tudi še vsi angeli in vikši angeli pred sveto Trojico na kolena padli in bi Bogú vso ponižnost, čast in službo skazovali, kar se le zamore zmisлити; temu nasproti bi pa na zemlji nar nižji mašnik eno samo edino sv. mašo opravil, bi taki mašnik vse več čast in službo Bogú skazal, kot vsi svetniki z omenjenim čiščenjem. — Premisli tedaj, kako dobro je vender k sv. maši iti, ker s tem Bogú toliko čast z mašnikom vred skazuješ.

Neka v ljubezni Božji vsa goreča duša je hotla prav očitno razodevati svojo ljubezen do Bogá, in si je jela vsakterih reči vošiti. Rekla je: O, želela bi si, da bi imela sto, ali kaj še? da bi imela tavžent jezikov! hotla bi znjimi neprenehama moliti in jih vedno v hvalo Božjo obračati. — Oh, želela bisi, da bi imela brez števila veliko sere; hotla bi Tebe, moj Bog! z vsimi ljubiti. — Oh hotla bi, da bi bila vesoljna zemlja moja, vse bi hotla priganjati, o Bog, Tebe ljubiti, Tebi služiti! Ko je ta pobožna duša nekdanj želela, Božjo čast tako razširjati, je slišala od Bogá glás, ki je rekel: Hči, tvoja ljubezen in tvoja gorečnost do mene mi je sicer všeč; vedi pa, da se mi s sveto mašo samo več časti zgodi, kot mi je ti zdaj vošiš. Še več, neprimérnima bolj sim z njo čiščen, kakor de bi se mi vsa čast dajala, katero kolimi vošiti zamoreš. — Ker je tudi očitno, kar sv. Križostom pravi, da ena sama sv. maša veljá toliko, kolikor Kristusova smert na križu, torej mislim, kristjan, ako vse to prav prevdariš, da boš vselej prav rad šel k visoki daritvi sv. maše, kadar koli ti tvoje okolišine dopustijo. Zamoreš se pa tudi v željah sv. maše vdeležiti, ako zavoljo bolezni, ali v delavnike zavoljo dela ne moreš k sv. maši telesno iti. Po dolgim širokim svetu se beró zmiraj in nepreghama svete maše; ko je pri nas noč, je drugod dan in tam se bero sv. maše, ko pri nas počivamo; ni je zanesljivo nikoli minute, ne sekunde, ne trenutka, da bi ne bilo nikjer na svetu nobene sv. maše: ako tedaj dobri namen storiš in ga večkrat ponoviš, se vdeležiti vsih svetih maš, ki se po svetu bero, koliko pač veliko dobriča zamoreš s tem doseči zase ali pa za uboge duše v vicah, in kako si zamoreš s takimi zveličavnimi mislimi hladiti noči, kadar ne moreš spati ali zavolj bolezni ali družih okolišin. Odperaj tedaj te zaklade in koplji iz njih vse dobro za časnost in za večnost.

Pačuhi - pačuhe, kačuhi - kačuhe.

Neki gospod v visoki deželjski službi in veljavi so nas nagovorili, da naj v Danici ograjamo nekatere škodljive slovenske napake, — nadaljni spis bo vam pokazal, ktere? Le malo poterpljenja, se bo kmalo razodelo!

Hudič v podobi kačji je bil seme napuha v serce zasadił ženi, žena pa možu. Žena — Devica Marija je sicer ti kači glavo sterla po Kristusu Jezusu, Odrešeniku sveta!

tode seme hudiga nagnjenja je človeku od ondot še ostalo, da naj se vojskuje zoper njega in si s tem zasluženje pridobi.

Zdaj tedaj, kdor ni gospodar samiga sebe in tistiga semena ne zatira, se v njegovim telesu v novič začne rediti kača — kača mnogih hudih nagnjenj, ostanimo pa tukaj le pri enim: pri napuhu.

Kača tedaj v človeku začne rasti, gre na dolgost in debelost, se v svitke v sercu zvija in se razteguje in raste takó, da napolni in napihne vsiga človeka.

Povém vam pa še več, na kar morebiti niste mislili. — Ta modras presune kožo človeku in se po vsim životu tudi zunaj telesa kaže. Kakó to? Bom precej povedal.

Kačja glava z našopirjenim grebenom se kaže v tistih nacičranih, našpičenih, našterkanih pokrivalih, v tistih žnorastih in portastih klobukih, ki po strani na glavi čepé in kažejo, da je posestnika in posestnico pamet zapustila. Le primerite, postavim, koliko se tiste špice novih in novejših peč od grebena ločijo i. t. d.

Kačje laskine strašno šterlé v našopirjenih laséh, ki so jih v svoji nečimernosti jele ženske že skorej po moški in moški po ženski šegi pri bolj gorkih in pogospodskih sterlinčiti in deliti. Narobe — svet! Die Stube kehrt den Besen aus.

Debela kača leži v človeku, zobé pa skoz kožo pomolí, ki se kažejo v tistih zobcih, mrežicah, špičicah, pirkelcih, taceljnih — in kaj vém, kako se vse enake reči imenujejo.

Kača se debeli znotrej v oserčji, njen strup in kužljive sline pa človeku skoz usta švigajo, namreč: objédanje, pikanje, obrekovanje bližnjiga; nezbožno govorjenje zoper sveto previdnost Božjo; dušo oskrunljive in sramotne laži; nesrečno pohujševanje, in zapeljevanje poštenosti in nedolžnosti s priliznjenimi besedami. To je strup — to — britek in usmrtljiv, kakor nekdanj ene kače, ki je z drevesa govorila. In kako bi ne bil, ker je ta kača v človeku hči leune v raju!

Zdaj bom pa še razložil, kako se je začela tista „krinolina“ pri pačuho-gospodskih, in zakaj de Slovenke, ko v mesto v službo pridejo, tolikrat čedno, pošteno, za mraz in gorkoto pripravno pečo s kakoršno si bodi gosposko cafudro na glavi spremené; kar v začetku omenjeni blagi gospod želé.

Peklenska mati kača neki dan premišluje, kako bi spet kaj noviga hudiga na svet med ljudi spravila, obiše neko kačo-hčerko na zemlji v sercu ošabne ženske, in jo začne hvaliti, kako je zala, kako je lepa, kako je vender preimenitna. Hči-kača, od te nečimerne in prazne hvale vsa navdihnena, se začne silno napenjati in košatiti.

Tudi to napihovanje in prazno kosatenje se pokaže odzunaj, kakor druge kačje lastnosti, in — bila je rojena krinolina. Ker je mati-kača vidila, da tudi to pomaga duše kužiti, bogoljubno obnašanje zatirati, ponižnost daviti, čistost moriti, je bila prav vesela tega novorojeniga peklenskiga detete in ga je urno dalje razširila. Krinolina je tedaj hčeruška napuha in vnukinja stare kače v raju.

Dalje je dobro znana reč, da je kača prav nečimerka in samoljubna žival. Ne de bi bila zadovoljna s svojo kožo, t.j. s svojo obleko, gre, se skoz plot vleče in svoj lev ali kožo sleče, da bi dobila drugo, novo. In kakor vidijo mlajši kačice kaj de kačuhe delajo, potem se tudi one ravnaajo.

Ta nečimernost pačuhe kače, ki leži, gospodinji in gospodari v sercu, se kaže tudi odzunaj, postavim, nad keršnico, ki pride s kmetov, in ji kmalo ni več všeč peča in druga obleka, ki jo je seboj prinesla, temuče kakor znotraj veleva kača napušnica, tako se ta nečimerka stvar ravna odzunaj, in se po okolišinah ponemakuti, poangleži, pofrancozi i. t. d. Krajnica biti ji je že premalo, prestabo. Oti nerodnost, kje je tvoja narodnost (narodovnost)? Še rodoljubi te bodo pisano gledali, kaj že le tvoj angel varh, ki vidi, kako je spremena tvoje obleke le prevečkrat ob enim

tudi zamenjanje tvoje čednosti z greham in začetek tvoje dušne spačenosti, ti pačuha ti! kakor uni visoki gospod pravijo.

Opomnim naj še to, kako šumi kadar se kača po hosti plazi; tudi to kačje šumenje se zunaj sliši, ko jo namreč ženska v židani ali drugi našopirjeni obleki po poti piha, de bi jo svet vidil in slišal.

Vidil sim včasih pasastiga gada, ki je imel po herbtu ketine, oklepke ali rinke na repu, in so pravili, de je posebno hude sorte. Ti gadjji perstani, oklepi in rinke se dostikrat prav obilno kažejo na perstih, pa tudi na vratu, na persih, na rokah i. t. d. Kakor pri kači, tako tudi pri človeku take reči niso za kaj družiga, kakor le samo de prevzetnost in napuhjenost razodevajo.

Kača klopotavka ima tudi nekake klopotulje, zvončkulje, kaj — lè? S takimi rečmi ona živalim od deleč strah in grozo dela. Te zvončnice posebno na ušesih venkaj vdarijo, ki so včasih s tistimi uhani, ringelni i. t. d. tako obložene, de jih komaj ušesa nosijo. Vidil sim fanta, ki je imel celo dve rinčici v enim ušesu. Ne bo odveč, ako tudi pametnemu mladenču ali deklici take zvončkaste ušesa kolikor toliko strahú delajo.

Vidite, de vse kar kača napušnica in ošabnica nad seboj ima, ki jo človek v svojim znotrajnim redi in pase, se tudi zunaj kaže in razodeva. Torej bi se dalo od tega še silo veliko pisati, k čimur pa nimam časa in si tudi lahko sami mislite; opomnim vas samo, de si moramo to strašno kačo v sercu umoriti, potlej se tudi zunaj ne bo kazala.

Pomoč Marije Device.

Žalostna je bila letašnja spomlad s poletjem vred. Strašna vojska je divjala po zalih livadah italijanskih, od vsih strani je vrelo vojaštvo skupaj, zavdajati si na bojnem polju kervave rane in prezgodnjo smert. Ker je šumelo skoraj po celi Evropi in vse nekako pisano gledalo na pravično početje Avstrije, je mogla ona napeti vse svoje moči, ter se v bran postaviti; — zraven tavžent in tavžent serčnih mladenčev je tudi mnogo oženjenih mož moglo zapustiti ženo in otročice ter iti v brambo za cesarja in domovino. Popisovati tu žalost ločijočih, soštevati potoke solza, naznanovati tihe zdihljeje in očitne molitve za ljubi mir ni namen pričujočih verstic, ampak omeniti hočem le naslednjo dogodbico.

V neko farno cerkev na Gorenskem pripelje eniga popoldne zasuhla ženska dvoje otročičev pri petih in treh letih. Pokleknejo pred altar Marije Device, otroka povzdigneta ročice proti nebu in glasno začneta moliti: „O Marija, daj nam zopet našiga očeta nazaj! — o Marija, daj nam zopet ljubiga očeta!“ Kdo so bili ta žena in otroka? Družinica so bili nekiga moža, ki je bil mogel zapustiti svoje domače ter iti v žold. In da molitev otrok res predere oblake, naj razvidijo častiti braveci iz tega, da se je malo dni potem razglasila vesela novica: Njih Veličastvo cesar so sklenili mir s svojimi sovražniki! —

Z mnogimi oženjenimi vojaki se je tudi oče omenjene družinice kmalo potem vernil zdrav v sredo svojih ljubih, ko toliko družih več ni bilo iz Laškiga.

Rodoljub Podratitovski.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. (Quaestiones pro concursu.)

Ex jure canonico: 1. Quenam delicta inducunt irregularitatem? 2. Quomodo altare praeparatum esse debet, ut sit aptum ad sacrosanctae Missae sacrificium celebrandum? — 3. Quenam impedimenta matrimonii sunt indispensabilia? Quae vero dispensabilia quidem, attamen dispensatio super

illis numquam conceditur? In quibus impedimentis dispensatio rarissime, in quibus verofacile conceditur?

Georgius Volz.

Ex Dogmatica: 1. Quosnam usus practicos praecipue doceant pastores animarum in tractandis attributis divinis? 2. Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere demonstretur. 3. Probetur, omnium Sacramentorum novae legis Deum esse auctorem.

Zavašnik.

Ex theologia morali: 1. Quid simonia sit exponatur per suas partes, et cur ea damnanda, probetur? 2. Quid votum, quatenam requirantur ad ejus valorem, et quis votum solvere possit? 3. Quid gymnastica spiritalis sit, et cur ea in virtutis stadio necessaria? Dr. Leonardus Klofutar.

Ex theologia pastorali. 1. Quibusnam poenitentibus confessio generalis necessaria et praecipienda? quibus utilis et suadenda? quibus vero utpote nociva non permitenda est? 2. Quomodo pater gravi morbo laborans et in periculo mortis constitutus, qui supramodum dolore torquetur, quia filios suos teneros jam jam derelinquet orphanos et omni bono temporali privatos, consolandus est? 3. Quando sub conditione baptizandum est? Pridiga v dveh delih po reku: „Al se sme v saboto ozdravljati?“ (Luk. 14. 3.) za 16. nedeljo po bink. — Vpeljava in I. del naj se izde-la, drugo pa osnuje.

Jož. Pavšler.

Ex catechesi: Od XI. člena vere: „Vstajenje mesa“.

Jož. Pavšler.

Ex paraphrasi biblica: 1. Paraphrastico modo proponatur altera sermonis Christi prophetici pars in evangelio s. Matthaei obvi, a versu 23. usque ad v. 42. inclusive capituli 24. 2. Fiat paraphrasis cap. 10. epistolae s. Pauli ad Romanos, a versu 6. usque 18. inclusive.

Dr. Leonardus Klofutar.

Maribor 3. Kozoperska. Naš milostljivi knez in škof so obiskali pretečeni teden dekanijo šent-lenarsko in šent-jursko, kjer so obhajali duhovne pogovore z obilno zbranimi duhovniki, in so množici ljudstva v cerkvi pridigovali, kakor tudi pri sv. Trojici, kjer so v klostru pri OO. Franciskanih prenočili. Pretečeno saboto so peli tudi sami v seminjski cerkvi sv. Alojzija veliko sv. mašo v čast sv. Duha za srečni začetik gimnazialnih sol, in so po maši v tako presilno prijaznim nagovoru lepo podobo sv. Alojzija studentam razlagali, de so bili vsi pričujoči, duhovni, učitelji in učenci in vse ljudstvo do solz ginjeni.

Je namreč pobožni obrazar podoba sv. Alojzija, gimnazialcam namenjeno, tako okinčil, de v znožji sv. Alojzija štirji angeli pomembne podobe štirih poglavitnih ved deržijo, ter učencam štiri poti kažejo, na ktere se zamorejo podati po dokončanih latinskih solah. Pervi angelj derži kelih, ki nam pomeni sv. vero; drugi angelj derži zemeljsko kroglo, ki nam pomeni naravno znanstvo; tretji angelj derži bukve, v ktere zamišljeno gleda, in nam pomeni modroslovnost, in četerti angelj derži tehtnico, ki nam pomeni pravdoznanstvo. V sredi med angeli je angelj s kelham, na kteriga se vsi drugi trije angeli ozirajo, v znamenje, de vse vede le od sv. vere pravo luč dobivajo, in od nje razsvetljene lepo napredvajo. Bogu v čast in ljudem v prid; de pa, ako se od sv. vere ločijo, v pogubljivo tmo zagazijo, le Boga žalijo in ljudem nesrečo nakopavajo. Ako se utegne ta pridiga natisniti, kakor gg. učitelji močno želé, jo bomo „Danici“ poslali, ako jo hoče za svoje bravece posloveniti. Včeraj so imeli Njih milost v predmestni fari sv. Magdalene pervokrat vnovič vpeljano pžno slovensko pridigo in so še potlej sv. mašo peli. Ravno po obedu, pa so se odpeljali na Ptuj, ker danes duhovni zbor obhajajo. Prihodnji torek se le bomo slednjič tudi bogoslovne šole začeli, ker ni bilo moč, do začetka tega mesca vsiga v semeniši pripraviti. V prvo bogosl. leto je sprejetih 14 novincev.

*) Prosimo. Vr.

Iz Gorice, 8. oktobra. J. F--i. — Dan presv. imena Marije Device je bil v tukajšnji veliki cerkvi nek mlad jud keršen. Ni domač, ampak tuj in scer strežaj tukaj bivajočih vojšakov. Kerstil ga je vojaški kaplan. Botra sta mu bila dva vikša. Po sv. kerstu je bil tudi oohajan. Nekteri, ki ga poznajo, pravijo, de je že pred kerstam večkrat v cerkev zahajal, kjer se je v pobožno molitev zamišljen z vso spodobnostjo po več časa mudil. Bog daj, de bi tudi po sv. kerstu s stanovitno pobožnostjo opasan, opiraje se na terdno palico goreče molitve, neomahljivo proti obljubljeni deželi popotval! Takošnih spreobrnjenecov bi jaz nekterim šterkovcam ali gizdalinam pred oči postavil, ki se brez vsega spoštovanja do Boga, ki jih je brez njih zaslužjenja postavil v naročje sv. katoliške cerkve, po cerkvah kakor po glediših prožijo v žaljenje Stvarnika in v pohujšanje ljudem. — Tej novici vam se eno, pa prav žalostno pridenem; ki se glasi: „Memento mori!“ Tri mlade dekline v cvetečih letih iz bližnjiga Štandroža je neki dan tekočiga tedna spodmlela Soča, ktero so gredoče po derv, prebrestih hotle, jih je v svoje žrelo zavlekla in zadušila. Naj starejša med njimi ima 20 let. Toliko sim od njih zvedil. Res jih je nemila smert po tatinsko pokosila. In kdo vé, če ne bo tudi tebe, ljubi prijatelj „Zg. Danice,“ po enaki poti zadela smertna pšica; če ne v vodi, pa morebiti na polji, na cesti; če ne na ptujim, pa morde kje v hiši, pri mizi, pri igri; ali kaj, ko bi te pozdravila na sredi plesiša? — Zatorej čuj, čuj kaj sv. Bernard pravi: Smert povsod na-te pazi; in ti pa vedno na-njo preži.“ To je: bodi na smert vedno pripravljen, živi tako, kakor bi ti bilo zdaj-le v tem trenutku umreti. Ako te torej tvoja vest toži kake pregrehe, nikar ne mudi se ji odpovedati; se poboljšati od dans do jutri nikar ne odlašaj! Zakaj po smerti pride sodba, — tenka sodba; pri nji nepoboljšan grešnik ne bo obstal! Po sodbi nastopi večnost, — srečna ali nesrečna večnost, v kateri boš žel, kar zdaj seješ: veselje ali britkost. Memento mori!

„Nagle, neprevidene smerti — reši nas o Gospod!“

Lej, kak tam brede troje ti deklet
Iz Standerža *) čez tók narašen Soče;
Odrašene že vse — gredó si vjet
Kaj derv — uslih čez jez — za svoje koče.

Naprej deró po vodi v tir začeti,
Derečimu se toku vpirajoče
Se združeno močjó; al starši spred
Omahne in — z drušnjo v vodo zaropoče!

Ni pomagati več: naprej dervé
Valovi tri vtoplejke, in — joj! li-kaka
Je sodba nagle smerti — une, té!

Kaj, bravei, pridga nam nesreča taka?
„Pripravljeni bodite!“ kdo li vé,
Kadaj in kje in — kakšna smert ga čaka!
Hladnik.

Iz Noviga sela v Koprivniškem okrožji na Hervaškem ima „Kat. list“ naznanilo, de je c. k. ranarnik Juri Köllereiter, že priletin starček, iz evangelskiga vérstva prestopil v katoliško Cerkev. Delj časa bolniga spodbudi milost Božja, ki vedno v človeku dela, de želi ko katoličan umreti, in razodene to željo svoji zvesti ženi in otrokam, ki so vsi katolicani. Precej poskerbé za duhovna in pošljejo sina ponj v Koprivnico. Tamkaj najde v samostanu oo. Frančiškanov v. č. g. Pavla Draganea, podprošta in fajmoštra, ki se je zavolj šolskiga izpraševanja ravno v Koprivnici mudil. Precej vstane gospod od večerje in gre z njim ter najde bolnika v sredi jokajoče deržine, res de slabiga na telesu, tode močniga na duhu in pri zdravi pameti, in ga vpraša, če on res želi se zmotam odpovedati

in se verniti v naročje katoliške cerkve, kakor je njegova rodovina razodela? Bolnik naznani, de je to njegova narveči želja in prosi, de naj se mu ta milost skaže. Nato se z vsimi znamenji prave pokore spové, in rešen greha in krivoverstva prejme pobožno sakrament presv. Rešnjiga telesa. Ko je bilo vse opravljeno, se vzdigne starček, se v nebo ozrè in blagoslovi svojo deržino, ki je bila vsa v pričo njega na kolenih. Ni popisati veselja deržine, ki je doživela, de more gospodar in oče še pred smertjo kakor katoličan živeti, in kadar bo volja Božja, kakor katoličan umreti.

Iz Carigrada se piše „Katol. listu“: Znano je tvojim bravcam, de je lani bil za patriarho-apostoljskiga namestnika poslan v Carjigrad gosp. Pavel Brunoni, ki je mesca listopada srečno prišel. Zasedši stol sv. Janeza Zlatoustu je urno jel škofijstvo vredvati in napačnosti odpravljati. Pokopalise, ki je bilo na nepristojnim mestu za turško kasarno, je nekoliko tam delj napravil in zapovedal, de naj se merliči zvécer na vozeh tje vozijo, kakor v Rimu, in je k temu postavil posebniga kaplana, kateri naj bo precej pri pokopališi prebival. Tega poprej ni bilo. Nekaj kupcov mu je darovalo v stari Kalcedonii na azijanski strani proti Bizancu prostor za zidanje, in že zidajo tamkaj na njegovo prizadevanje novo cerkev. — On je dognal, česar se nobeden njegovih sprednikov dosihmal ni storil, kerstil je namreč mnogo ljudi zmed drugovercev; po veliki noči je kerstil celo neko zamurko očitno in slavno v cerkvi blažene Marije Device na Peri. To je prvi zgled v Carigradu, de se je očitno in slavno in slovesno kerševalo. Ta goreči pastir sam opravlja glavne službe Božje in rad hodi v druge cerkve redovniške, kjer koli ga želé. — Oskerbljeno je, de bi imel vsaki narod duhovna svojiga jezika, le samo naš narod dozda še ni imel te sreče. V carjigraški okrajni je čez 20.000 katoličanov iz različnih narodov; vsi imajo svoje duhovnije in duhovne pastirje razun ubozih Slovanov, kterih je okoli 5.000 po vsih duhovnijah raztresenih. — Nekdaj so imeli našinci pri Devici Marii svojo kapelo in kaplana, kateri jim je maševal in pridigal. Od nekaj let pa je to prejenjalo; ne vem po kaki pravici je ta kapela zdaj zaperta, zakaj tam več kaplana ni, in zakaj naše ubogo ljudstvo v tem mestu brez utéhe biva, desiravno je tudi cerkev Blažene Marije Device na Peri s svojo kervjo močilo, ko so jo zidali ob času janičarov, in more se reči, de vsaki ondotni kamen je s slovansko kervjó zalit. V tem oziru veliko hvalo zaslužijo bosenski OO. frančiškani, kateri svojih rojakov ne morejo brez utéhe pustiti in jim pogosto pridigajo v domorodnim jeziku, in kamor koli so poklicani, radi obiskujejo bolnike in jih spovedujejo. — De bi se pac za uboge našince zaloga naredila, iz ktere bi se zamogel saj en duhoven v Carigradu ohraniti, ki bi našimu narodu v duhovnih potrebah služil! Bogú bodi milo, de naš narod mecenatov (bogatih zakladnikov in dobrotnikov) nima! — K temu pristavi „Hlas“, de se ravno zdaj v Bernu mudi častiti O. frančiškan Jož. Radoš iz Carigrada in zbira darove za ondotno katoliško cerkev, šolo in bolnišnico, ktero je njegov častitljivi red po nekoliko že izzidal, nekoliko je še v delu; ker se pa k temu poslopjem še 100.000 gold. sr. potrebuje, torej se mora k temu drugod pomoč iskati.

Hazgled po keršanskim sreću.

Ravnokar so dunajski kardinal vikši škof razglasili djanja in določila lausckiga okrajniga cerkveniga zbora na Dunaji, in spremenili so jih prav s tehtnim pastirskim listam, v kterim mojstersko znamenjajo in popisujejo olikane neverce naših olikanih časov. Vse djanja tega zbora so zbrane v bukve, ki so na svitlo prišle v c. k. državni tiskarnici in se imenujejo: Acta et Decreta Concilii Viennensis anno Domini 1858 celebrati; Vindobonae 1859, in obsežejo v veliki osmini 343 strani. Obsegajo pa bukve napred poklic

*) Standerz (St. Andrej), vas blizo gorice. Povedana nesreča se je zgodila 4. dan tega mesca.

k zboru, imena pričujočih in njegovo vredbo, potem nasledvajo šesteri veliki zbori in petere seje. Določila so v Rimu poterjene in so v naslednjim redu: 1. Od katoliškega nauka 16 poglavji; 2. od cerkvene vladje 13 pogl.; 3. od ss. sakramentov in sakramentalij 14 pogl.; 4. od Božje službe in del kerš. bogoljubnosti 16 pogl.; 5. od življenja in duhovniga napredka duhovnov 9 pogl.; 6. od šol in semeniš 9 pogl.; 7. od cerkvenih posestev in služb 8 pogl. V pristavku je avstrijska pogodba z rimskim sedežem (konkordat) z družimi v to zadevajočimi spisi, in „Instructio de causis matrimonialibus. — Upajo, de bo duhovstvo v naredbah tega okrajniga zbora imelo močno orožje zoper viharje, ki nastajajo zoper Cerkev in človeško družbo.

V Zagrebu je imel 24. u. m. vhod novi hervaško-slavonski ban, podmaršal grof Koronini. Med velikim spremstvom sta bila dva katoliška škofa in več zagrebskih korarjev. V cerkvi sv. Marka je bil novi ban po slovesnim sprejetju pri zahvalni pesmi. V nedeljo okoli 11 je novi ban obiskal svetlega kardinala, in kmal na to so mu kardinal obiskanje povernil. (Kat. I.)

V Zagrebu je začel ob začetku tega mesca izhajati novi list „Napredak, za učitelje, odgojitelje i sve prijatelje mladeži.“ Njegov namen, kakor obeta, je v tih besedah: „Obraditi rahlu zemljico detinja sereca, da bude i dobar keršćan i vreden gradjanin.“ Ta list s toliko veči radostjo pozdravljamo, ker smo že doživeli in preživeli ilirskih listov, kateri so le preradi take kermne, zlasti v mesenih popevkah, na dan silili, ki rahle zemljice detinskih serec ne obdeluje, ampak podeluje. Take liste in škodljivo tvarino naj pokrije večna tema, in naj živé uni, ki se poganjajo za časni in večni blagor človeštva. To poslednje pričakujemo od „Napredaka“, ki velja po pošti 3 gold. a. v. na leto in izhaja po dvakrat na mesec.

Senjski škof, v. č. gospod Ožegović, so v Senju ustanovili sobivališče za mbožne gimnazijalne učence, katero se imenuje „konvikt biskupa Ožegovića.“ V ta namen so bili že l. 1857 kupili tristropno hišo v Senju na svoje stroške, in zdaj so odločili 20.000 gold. a. v. v državnih posojilnih listih svojemu sobivališču, kterimu pa menijo drugi znesek pridati, de bo vse služilo za hrano rejencam, kateri bodo v ti napravi vse zastoj imeli. Povabljeni so premožniši ljudje, da bi se tudi oni, zlasti v svojih poslednjih volitvah tedobrotne naprave spominjali. (Kat. I.)

V Prago je bil priromal v praznik sv. Venceslava 104 leta star Čeh, ki je s svojim 70 letnim sinom dolgo pot od Dobriša brez počivanja peš prehodil. Še zdaj je jak mož, in ne kima z glavo.

Iz Berlina pišejo, de se je iz Lutranstva v katoliško Cerkev vernil grof Šulenberg, sin ministra, iz ene naj starjših rodovin, in je zdaj novinec v kapucinskim samostanu.

Freiburško nadškofijstvo očitno odsvetuje, de naj se ne kupujejo: „Kanzelvorträge auf die Sonn- und mehrere Festtage des Kirchenjahres von A. Siebert, 2 Bde. Schaffhausen, Hurter, 1859.“ ker so v njih neslišane bogo-gerdne terjenja, ktere se kakor take obsojujejo.

V Neuenburg-u na švajcarskim se podpisuje prošnja do velicega svetovavstva, de bi se ob nedeljah od vsih del prijenjalo, kar je pač rezniga premisljaka vredno. Podpisani prosijo, de naj bo nedelja počitni dan za množice, kar je po težkim delu skoz celi teden potrebno za telesno zdravje in dušni blagor. Oni tirjajo počitni dan za ude vsake deržine, ki so med tednam ločeni, in jim je nedelja potrebna, de se v družljivim življenju poterdijo. (Pač resnično je to! Kakošno serce ima n. pr. Fabrikant ali kdor si bodi, ki delavca še ob dnéh Gospodovih trinoži in nateža, rekoč: Ako te ne bo v nedeljo, te tudi v delavnik nočem! Taki oskrumbar Božjih dni naj si najema Hotentote in človekožerce; kateri nedelje in njeniga Gospoda ne poznajo, ne pa katoliških kristjanov! Uni prosivci tirja-

jo dan počitka za obertnike, kateri bi sicer zavolj nadleže ljudi sami s svojimi delavci vred se mogli odpovedati počitnemu dnevu. Oni tirjajo počivavni dan, de se zamore mladost v keršanskim nauku podučevati; poslednjič in nar bolj pa zavolj vesti: keršanskih deržavljanov. Na to prošnjo upajo prav veliko podpisov dobiti, sej nedelja je Božja, in noben človek na zemlji nima pravice mu jo skruniti.

Laško. Lombardija je pač lepo reč dobila, ko se je z Napoleonovo pomočjo od Avstrije odtergala, ker „Univers“ piše, de so Lombardijo preplavili protestanski pohajoci pridigarji in raznašavci spisov, ki katoliško Cerkev gerdijo! Izobražena (t. j., razobražena) in izobrazujoča piemonteška vlada preganja jezuite, in vrata odpira nasprotnikom katoliške vere in katolišiga življenja. — Godilo se bo Lombardii kakor zgubljenemu sinu: raztergana, revna lačna se bo ta nehvaležna hči želela nazaj v naročje Avstrije — svoje matere.

V Rimu je bil 26. u. m. zbor (Consistorium), v kterim je bilo 10 škofov izvoljenih. V tem zboru je bilo tudi nekaj družnikov puntarske vlade v Bolonji izobčenih, in ob enim upanje razodeto, de bi se skesali in k pokoršini poverili. Kar je puntarski odbor v Bolonji sklenil, je bilo overženo.

Naznanila od 20. u. m. pravijo, de so sv. Oče zopet navadni svoj sprehod pričeli. 19. so bili na bregu ob Tiberi pred Angelskimi vrati in so dolgo peš šli. Srečevavci so spazili, de so se v svojim zunanjim zlo spremenili: bolezin jim je tudi na obrazu očitne sledi znotranjiga terpljenja zapustila.

Poznejši naznanila pravijo, de sv. Oče vsak dan na sprehod hodijo in je viditi, de so se do dobriega ozdravili.

Milošnik sv. Očeta monsgr. Lucian Bonaparte bo mende v bližnjim zboru (konsistorii) v škofa povzdignjen; s smertjo kardinala Falconieri-a izpraznjeni sedež v Raveni mu je neki odmenjen, čimur bi imel tudi bližnje in zanesljivo upanje do škerlatnika. Ta prelat bo dobro namestoval svojiga sprednika, ker je bogat in dobrotljiv, kakor je bil Falconieri.

V Parmi je ljudska derhal 5. t. m. grozovitno umorila grofa Anviti-a, posebniga prijatla ranjega vojvoda parmezanskiga. Živiga so skoz mesto po tléh vlekli in mu potem v neki kavarni glavo odsekali. — To je sad punta in divjaštva.

Iz Florencije že pišejo, de se tamkaj razodevajo znamenja rudeče samovlade (republike). Služabniki puntarske vlade vlačijo iz naj bolj spostljivih deržin ljudi pred sodbo, in če bo dolgo to terpelo, bo jč zmanjkovalo. Veliko ljudi iz boljših stanov je že mesto zapustilo, in kdor lemored, se otme z begam. Po mestnih cestah in tergih vse mergoli od vojašine in radovoljcev, ki se silo divjaško obnašajo in so strah in groza prebivavcam. So hiše v Florencii, v kterih je po dvajset, trideset taci divjakov vstanjenih, ki se morajo na stroške gospodarja in stanovnikov dobro preživiti; nihče ne vpraša, od kod bodo reveži denar jemali. Puntarji se bojé, de bi se jim dobromisleči nasproti ne vzdignili, torej jih strašijo in stiskajo kakor morejo, in silijo, de bi z njimi potegnili, čemur se neki tudi dolgo ne bodo mogli braniti, ako bo tako dalje terpelo. Knez Ponia-tovski je nad tavzent od mnozih podpisanih prošinj prejel in seboj vzel, ki so žive priče, kako se v tem mestu godi. — Gorje poštem, kjer punt in puntarji gospodarijo! —

Iz Ferare je bil naslednji razglas razširjen: „Italijani! Treba je že de se prepričate, de papež je nar močnejši vladar na zemlji. Papeštvo je naklo, na kterim se kladva obtolčejo in raztolčejo, ki nanj bijejo. Italijani, berite in prevdarjajte zgodovino za to stran, preišite jo od konca do kraja s tem namenam, de bi resnico zvedili; našli bote, de je bil vselej papež nar močnejši vladar na zemlji in je še; našli bote, de nobeden njegovih sovražnikov ni zmagovine obhajal, kakor tudi so bili mogočni z učenostjo,

gospodovavstvom in silovitostjo. Papeževa moč od Boga izhaja, in zoper Boga se pač zamore vojskovati, pa se ne zmaga. Italijani, ne obetajte si, da bo Napoleon III. krivično in silovito delal zoper papeža. Pij VII. in Napoleon I. preživijo stojita pred njegovim duham; zavolj derhali nespametnih in krivičnih Italianov ne bo hotel, da bi se njegovo ime zdaj in v prihodnje preklicovalo in preklinjalo. Zmodrite se že tedaj, in preiskujte z nestranskim očesom tiste, ki se zoper papeža vojskujejo. Lejte, le nevedeži so, in ljudje divjaške natore. Z dolgovi so znani na Jutru in Včeru; k dolgovam še denite versto hudodelstev in neizrečenih hudobij. Ta zanikerna derhál noče ne Jezusa Kristusa, ne papežev, ne duhovnov, ne Božje ali človeške postave. Njih Bog je častilakomnost, zlato, pohlepnost in poželjivost. Tem brezbožnim in preklicanim morivcem se hočete vi Italijani dati zapeljati in zatirati? Zmodrite se že, in zedinite se s srcem in z roko; s srcem kličite k Gospodu vsmiljenja, z roko primite pomočke, ki vam jih postava daje.

V skrivnim zboru 26. kim. tožijo sv. Oče zavolj punta v nekterih rimskih okrajinah in zavolj vsih gnjusob, ki se tam godé, ter zaveržejo in za neveljavno razglasé vse, kar koli počenja puntarska vlada v Boloniji. Tolažijo se pa s serčno vdanostjo vsih škofov, vsiga duhovstva in tudi večiga dela ljudstva v unih krajih, in pa z znamnji stanovitne vernosti škofov, ki jim dohajajo iz vsih delov sveta. Poslednjič opomnijo težkih cerkvenih kazni, v ktere zabredejo, kateri se oblasti sv. Cerkve zoperstavijo, in opominjajo k molitvi za zasleplence.

Iz Pariza piše neki dopisnik od tistih afrikanških vojakov v laški vojski, ki se imenujejo „Turkos,“ in pravi: Posebin navtis so ljudem napravili „Turkos,“ vecidel mohamedani z divjimi, vmés zvérskimi obrazi. Parižani, vojaki in mestnjani, jim povsod gredo s poti; — ako so ti divjaki prišli v kako gostivnico, jim je gostnik vse zastoj dal, da se jih je le znebil. To so zverine in ne ljudje; eniga so bili mogli vstreliti, ker je bil hitro nekoga umoril. Vidil sim jih bolne v bolnišnici, ali zmiraj so imeli nekaj grozniga v svojim bistvu in obnašanji. Pariz bo vesel, ko se te vojne zopet v Afriko povernejo. — Vprašal bo kdo, kaj jih tako grozne dela? Pogrešanje keršanstva. Sej že med nami tukaj vidimo, kako na divjaško se s časoma zverže marsikter pijanec, preklinjavec, živino- in človekoderec, nečistnik, ponočnjak, kateri so delj časa brez ss. zakramentov id., da so taki ljudje poslednjič komaj še ljudem podobni.

Glasi francoskih škofov v prid sv. Očeta in njih posvetniga posestva se množijo. Za škofam v Arras-u sta se oglasila tudi algijski in poitierski, drugi bodo nasledvali. Katoliški duh bo le premagal, naj tudi prekucahi pisano gledajo in se za nasprotno prizadevajo. Pravijo, da tudi cesarju Napoleonu take razodevanja niso po volji, ker se dvomi nad njegovo mož-besedo. „Čimú se bojé? sej papež ima mojo besedo!“ je neki rekel.

Rusovsko. Puhlost rusovske državne vere ali greskiga razkolništva se je jela poslednjo dobo močno razodevati, in njeni prijatli menijo, da se bo ta truhli méh še dal kaj pokažati in popraviti. Knizurka od poprave rusovske cerkve „in capite et membris,“ ki je v Lipsii dan zagledala, meni, da se je rusovska cerkev zato tako globoko pogreznila, ker ji je bil car Peter véliki vzél samovladnost (avtonomijo), sedanji čas da je rusovska cerkev le še samo cesarsko cerkveno-policijska naprava, brez razcveta svojiga notranjiga življenja, ker so ji poglavitne kite kakor v roc djane: prosto voljenje duhovnov za shodnico (sinodo), in razgovor zastran cerkvenih zadev. — Mogoče in verjetno pa je, da bi bila ta od svoje matere katoliške Cerkve odcepljena veja še le bolj in hitreje svojo truhnoba razodevala, ako bi je ne bil car v roki deržal, kateri je pa

tudi z vsim zatiranjem njene matere ne bo mogel razpada obvarovati. — Koliko veljavo da ima rusovska shodnica ali verska oblastnija, se vidi tudi iz naslednjiga. Lansko leto je prišlo v Lipsii na dan drugo neko délce, od stanú in razmére rusovskega duhovstva po kmetih, in je razodevalo prečudne napake, ki si zavolj svoje starosti, bi djal že pravico tirjajo. Shodnica zvé pisavca, nekiga popa, in ga precej izobči in iz duhovnih opravil odverže (ekskomunicira in suspendira). Car pa na svet svojiga spovednika, pisavca le samo za časno pošlje v pregnanstvo, katero pa kaznjencu mende ni bilo nič kaj neprijetno: Dá ga namreč v Nizzo, da ondi v novozidani ruski cerkvi gresko božjo službo opravlja. Nato ukaže razpis do vsih rusovskih klerikov, da bi v brošuri imenovane napake bolj za gotovo zvedil in popravljaj skaze, ktere mu je rusko duhovstvo s preklicovanjem uniga duhovna zakrivati hotlo. Tode gorje tisti cerkvi, kateri posvetni gospodje napake odpravljajo!

Poljski časnik „Dziennik“ kerpko biča novi ukaz cesarja Nikolaja, ki se vtičuje v spovedne zadeve katoličanov, in kaže na znano trinoštvo cesarja Nikolaja, ki je milijone katoličanov in zedinjenih grekov s knuto k rusovski državni cerkvi „spreobernal.“ Pravi dalje, da je ta ukaz nadaljevanje tiste divjaške neznašljivosti (intolerancije), ki hoče veljati za dobrodušno (liberal)! pa noče terpeti, da bi duhovni umirajočim na smertni postelji pomagali njih odpad popraviti, ki so bili prisiljeni od katoliške Cerkve k razkolništvu prestopiti.

Duhovske zadeve.

V goriški nadškofii so odločeni naslednji čč. gospodje za duh. pomočnike: Anton Keber v Podmevec. Andrej Kacin v Cirkno, Andrej Brezovščik v Cirkno, Andrej Bolter v Pervacino, Andrej Kurincič v Serpenico, Anton Marega v Terzo. — Za kaplana: Anton Flander v Serpenico, Franc Košta v Obloko; — Anton Rutar za administratorja v Podberdo.

V Ljubljanski škofii. G. Antonu Černe-tu, duh. pom. v Starim tergu, je podeljena lokalija Gojzd; g. Lorencu Pintar-ju, duh. pom. v Dvoru, pa duhovnija Zalilog. G. Fr. Rihar ostane v Logatcu (gl. poprejšnjo Dan.) in v Presarje pride za duh. pom. g. Jan. Živic s Planine, novoposv. g. Al. Stare pa za duh. pom. v Planino; g. Sim. Rabič, duh. pom. v Dobu pride za duh. pom. v Dvor; g. Jan. Projič, obnemoglenec, v Dob.

V lavantinski škofii. Č. g. Janez Krusič je postavljen učitelj veroznanstva na spodnji gimnazii v Celji; — Jožef Štor, lokalist pri sv. Roku, pa na Sotli. — Prestavljeni so gg. kaplani: Lovrenc Vošnjak v Zibiko; — Janez Antolič v Frauheim; — Janez Karba v šent-Juri v Slovenjih gorica; — Jakob Kolednik v šen-Peter blizu Rakarsburga; — Franc Šrol v šent-Lenart v Slov. gorica; — Anton Pučko v Celnico. — Simon Pihler ostane na svojim mestu v Terbovljah in Anton Šibav na Doberni.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Š.: Me zlo v serce bóde; — upam, da se bo še vpravalo. — G. H.: Opravili. — Že tudi veljá. — G. iz D.: Meliorem partem elegisti.

Dobrotni darovi.

Za afrikanški misijon:

Neka dobra roka 2 gld.; bratovskega den. s Turjaškiga 3 gld. 15 kr.; s Trebelniga brat. den. 10 gld.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

G. Neznani 15 gld.; — G. J. B., mladeneč iz Ljubljane: v rast kat. Cerkve in za odpušanje grehov 1 gld.